

Nr 655

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 162, med förslag till förordning om allmän varus katt, m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 162 har frågan om budgetpolitikens utformning aktualiserats. I särskild motion yrkas från vår sida avslag på de i denna proposition framlagda förslagen om införande av allmän omsättningsskatt. I samma motion har vi angivit ett alternativt program för budgetpolitikens utformning utan omsättningsskatt. I denna motion behandlas frågan om bostadssubventioneringen.

Besparingsutredningens förslag om viss nedprutning av bostadsstödet innebär en fortsättning av den successiva avveckling av de generella bostadssubventionerna som riksdag och regering uttalat sig för. Som närmare framgår av motionerna nr I:540 och II:651 kommer det statsfinansiella läget att bli särskilt besvärligt budgetåret 1960/61. Det är därför synnerligen angeläget att de besparingar utredningen föreslagit på bostadsområdet får största möjliga verkan det budgetåret. Förutsättningen härför är att i vissa fall beslut om ändrade lånevillkor fattas redan under höstriktsdagen. Vi föreslår därför att följande avsnitt av den statliga bostadspolitiken blir föremål för prövning och beslut redan under innevarande riksdagssession.

Ränteeftergifterna

Besparingsutredningen framhåller att det anslag, från vilket kostnaderna för räntegarantien bestrides, är det största bostadspolitiska anslaget på driftbudgeten och dessutom det av dessa anslag som uppvisar den kraftigaste stegringen under senare år. Ur statsfinansiell synpunkt kan därför starka skäl tala för en generell höjning av den garanterade räntan. Utredningen föreslår att denna ränta för hus som färdigställdes före den 1 januari 1951 höjes från nuvarande 4 eller 4,5 % till 5 % samt för därefter färdigställda hus t. o. m. sådana, som påbörjats före den 1 januari 1958, från nuvarande 3,5 till 4 %. Ett genomförande av utredningens förslag ger för helt budgetår en besparing på cirka 60 milj. kronor. Om denna höjning sker först från den 1 juli 1960 får beslutet på grund av eftersläpningen i utbetalningen av ränteeftergifterna inte någon effekt förrän budgetåret 1961/62. Utredningen anser emellertid att

höjningen kan tillämpas med avseende på räntor som erlägges efter den 1 januari 1960. Detta är möjligt utan men för fastigheternas ekonomi under förutsättning att eventuellt erforderlig hyreshöjning träder i kraft den 1 juli 1960. Besparingseffekten för budgetåret 1960/61 skulle därigenom bli cirka 30 milj. kronor.

Om beslut i enlighet med besparingsutredningens förslag fattas redan i höst kan ränteförändringen beräknas på ränta som erlägges efter den 1 juli 1959. Härigenom får besparingen full effekt redan budgetåret 1960/61, varigenom utgifterna för ränteeftergifterna minskar med cirka 60 milj. kronor. Vi föreslår att riksdagen beslutar i enlighet härmed. Det förtjänar påpekas, att förslagets utformning innebär att nyproduktionen av bostäder inte påverkas samt att denna höjning av den garanterade räntan kommer endast tre månader tidigare än vad bostadspolitiska utredningen enhälligt föreslog.

Räntefria stående delar av egnahemslån

Besparingsutredningen föreslår att räntefri stående del av egnahemslån inte skall utgå i fråga om lån som beviljas fr. o. m. den 1 juli 1960. För att minska årskostnaden anser utredningen att amorteringstiden bör förlängas från nuvarande 25 år till 30 år.

Eftersom lånen beviljas innan byggnadsföretaget igångsättes kommer ett beslut i enlighet med besparingsutredningens förslag att innebära att kapitalsubventionen till egnahem kommer att få utbetalas under större delen av budgetåret 1960/61. Vi föreslår därför, att beslut om att räntefri stående del av egnahemslån inte längre skall utgå fattas redan i höst för att tillämpas i fråga om egnahemslån som beviljas från den 1 januari 1960. Härigenom får besparingen effekt ett halvt år tidigare än enligt besparingsutredningens förslag. Amorteringstiden bör samtidigt förlängas till 30 år.

Inkomstgränser för familjebostadsbidrag

Vårriksdagen beslöt att höja inkomstgränsen för familjebostadsbidrag med 1 000 kronor fr. o. m. den 1 januari 1960. Höjningen beräknades kosta för helt budgetår cirka 30 milj. kronor. Trots att denna höjning kan anses motiverad på grund av penningvärdets fall, ansåg vi att den i nuvarande statsfinansiella läge borde ha uppskjutits. Ett uppskov är så mycket mera motiverat som vi har att klara en utgiftspuckel budgetåret 1960/61. Det är därför enligt vår mening befogat att riksdagen omprövar beslutet och låter höjningen anstå tills vidare. Endast för familjer med så låga inkomster att de har s. k. förhöjt bidrag kan ett uppskov med höjningen av inkomstgränserna bli verkligt besvärande. Vi föreslår därför, att familjer som redan nu har förhöjt bidrag får behålla detta oför-

ändrat, såvida inkomsten inte för en tvåbarnsfamilj överstiger 5 000 kronor, för en trebarnsfamilj 6 000 kronor o. s. v.

Med hänvisning till ovanstående föreslår vi således,

att riksdagen måtte — i samband med den av Kungl. Maj:ts proposition nr 162 aktualiserade behandlingen av budgetfrågorna — besluta

- 1) att — med giltighet från den 1 juli 1959 och med det förfarande som ovan angivits — den garanterade räntan å primär- och sekundärlån för bostadshus som färdigställdes före den 1 januari 1951 höjes från nuvarande 4 eller 4,5 procent till 5 procent samt för där- efter färdigställda hus, med undantag för sådana som påbörjats efter den 1 januari 1958, från nuvarande 3,5 procent till 4 procent;
- 2) att den räntefria stående delen av egnahemslån icke skall utgå i fråga om lån som beviljas fr. o. m. den 1 januari 1960 med förlängning av amorteringstiden från nuvarande 25 år till 30 år för lån som beviljas fr. o. m. den 1 januari 1960;
- 3) att med ändring av beslutet vid riksdagens vårsession uppskjuta ikraftträdandet av höjningen av inkomstgränserna för erhållande av familjebostadsbidrag och räntefritt förbättringslån, dock med undantag för familjer som redan nu erhåller s. k. förhöjt familjebostadsbidrag, för vilka de vid vårsessionen beslutade inkomstgränserna för förhöjt bidrag skall tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1960.

Stockholm den 6 november 1959

Bertil Ohlin

Wald. Svensson

Bertil von Friesen

O. Malmberg

Sven Wedén

Henning Gustafsson
Skellefteå

Ragnhild Sandström

Sven Gustafson
i Göteborg